

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

20 Bani Numărul

Manuscrisele nepublicate nu se înapoează

Abonamentul 10 Lei pe an

Reorganizarea Dobrogei

II

Îmbunătățiri în județul Constanța

„Nu este oraș, nu este județ mai ușor de administrat de cât Constanța, dar spre a-l administra bine trebuie oameni cu cap, oameni cu inimă românească”

D-r Drăgescu, «Constanța» No. 5.

Continuăm a espune, ast-fel după cum au fost formulate, în pripă, desideratele de îmbunătățiri, din memoriul prezentat la București d-lui Prim-Ministru P. S. Aurelian, în ziua de 14 Februarie a. c. după care vom încheia în numărul viitor cu acele pentru orașul Constanța în special.

1). *Înainte de aneșarea provinciei la România nu era absolut nici un armean în satele Dobrogei* (Turcii nu le permiteau stabilirea). De atunci încoace s'au stabilit, până acum, fără drept, făcându-se cetățeni prin meșteșuguri, peste 100 familii în tot județul, care *exploatează* în modul cel mai infam *populațiunea tatară*, mai cu seamă *obicinuită a cumpăra totul pe produse în natură*.

Misiunea unui bun prefect ar fi a le contesta drepturile dobândite în mod ne legal, a le revoca autorizațiile de stabilire și în termen dat să'i gonească din sate la orașe, cu mărfurile lor scutite de accis, în paguba orașelor, fiind mult mai răi de cât evreii și fără nici un folos pentru Românism.

2). Legea organică a Dobrogei ordonă: *ar trebui asanate*, prin secare și plantare de sălcii și alți arbori cari slăbesc puterea impaludismului ce bântue *bălțile* de lângă satele Bugeac, Gârlița, Satu-Nou, Oltina, Galița, Beilic, Marleanu, Alimanu din plasa Silistra-Nouă; Cochirleni cu Iorinezu, Seimenii, Medjidia, Docuzolu, Chiostel, Satu-Nou din plasa Medjidie; Ciobanu, Gârliciu, Dăcut, Ostrov din plasa Hârșova; Cierăccii, Caracoium, Gargalic, Șahmanu, Traianu, Caraharman, Agigea, Cogeli, Canara,

Tuzla și Techir-Ghiol din plășile Constanța și Mangalia.

3). Ar trebui *canalizată gârla* din Dunăre numită *Baroiul*, dându-se culturi nu continent întreg de teren, de baltă, supus inundației și producând impaludism în atâtea sate situate în josul orașului Hârșova.

4). În ședința consiliului județian de la 27 Iunie 1892 s'a aprobat un împrumut de 390.000 lei peste cel *efectuat* deja de 400.000 lei și cu toate acestea *nu s'a decis încă nimic pentru construcția Palatului administrativ*. De mulți ani se plătesc de giaba dobânzi și amortimente la împrumutul deja efectuat, cu pierdere pentru județ de 3 și jumătate la sută pe fie-care an, până acum o pagubă de 18.000 lei, fără a se ști locul măcar, fără a se fi cumpărat o cărămidă.

Trebuie negreșit întreprinsă clădirea în primă-vara aceasta.

5). Consiliile comunei Constanța și al județului plătesc câte 14.000 lei, total 28.000 lei anuități pentru *târgul de vite de la Anadolkiol*, fără a avea absolut nici un folos; târgul neproducând nimic în folosul lor, doar pedecă exportului de vite.

Statul fiind incapabil a face ceva, e nedrept ca să plătească comuna și județul pagubele, căror nu se lasă nici un amestec în treburile târgului. Trebuie destinat pentru alt-ceva acest târg sau închiriat; operându-se un schimb cu locuitorii pentru terenul ce'i este afectat, care nu'i este accesibil.

6). *Iarmarocul* (Bâlcii, Panairul) *de la Medjidie*, de 2 ori pe an, a 15—30 zile, e ne practic și pagubitor pentru populația din afară de orașul Medjidie. Cel mai puțin ar trebui reduse zilele de târg, dacă nu desființat în favorul târgului din Constanța.

7). Dispoziția din Regulamentul de la 1889, privitoare la *scoateră arma-*

nelor (ariilor și nutrețelor) *afară din vatra satului trebuie desființată*, fiind fără nici un folos practic, ci numai o cauză permanentă de șicanarea locuitorilor. Asemenea pentru țicuri permitându-se depunerea lor în ogrădi, fiind singurul combustibil al țăranilor mai în tot județul.

8). *Plantațiile de păduri în perimetrele comunelor* sunt în județul Constanța, lipsit de ori-ce vegetație forestieră, absolut necesare.

9). Toată *activitatea trebuie concentrată asupra lucrării șoselelor județene, vecinale și comunale* care abia s'au început în mod serios acum doi ani, ne fiind nici un crâmpieș de șosea în tot județul Traseul Constanța-Murfatlar, iar de aci la Mamutkouisu spre Ostrov, e ne practic, străbătând o regiune nepopulată, ne putând deservi interesele satelor din această parte; ei trebuie modificați.

10). *Alergările de cai* obicinuite în Constanța (oraș) ar trebui organizate și luate pe seama județului și administrate ca instituție economică, populația fiind deprinsă cu concursurile și alergările de cai, instituție de cel mai mare interes în Dobrogea.

11). O puternică *cauză de emigrare* este înlesnirea ce s'a găsit de a înstreina loturile mici de pământ și de 10 hectare, plus multe miseri administrative și fiscale, provenite din incapacitatea și copărtășenia perceptorilor la veniturile statului, a lipsei de venituri la comunele mahomedane unde se fac analogii pentru plata lefurilor, în lipsa veniturilor din accise, sau se nascocesc fel de fel de amenzi ori ofraude benevole sub diferite titluri.

Ar trebui plătiți de stat sau de județ.

12). Plugăria luând, peste tot, locul economiei de vite, usitată până acum, e necesar pe lângă drumuri, a *se face puțuri, mai cu seamă la satele nou înființate* pe marginea graniței bulgare.

unde apa este adâncă până la 60 metri; unde s'au făcut mai multe sate de locuitori din Teleorman, Doljiu etc.

13). *Administrația* mai în tot județul, inclusiv orașul de reședință, e străină de sînge și sentimente românești, peste tot fiind compusă din foști funcționari basarabeni, cari n'au trecut aci de cît pentru funcțiunile ce căpătau.

Afară de prefect nu e la inima județului nici un român de sînge; din potrivă elemente de acele cari persecută tot ce e românesc, mai cu seamă pe Ardeleni, fiind-că pot discuta asupra afacerilor ce'i privesc.

Ar trebui permutați în interiorul țerei toți acești funcționari, aducîndu-se aci numai români, fiind-că numai ei sunt ținuți a lucra cu durere de inimă pentru Dobrogea.

14). *Inteligența și puterea fiind*, în județ, afară de capitala lui, în mâinile Ardelenilor, este în paguba cauzei române, ca ei să fie siliți a duce vecinică luptă cu funcționăria măruntă administrativă, care impune vederile sale — a impus până acuma — tuturor prefecturilor.

De aci nemulțumirea elementului ardelenesc, mai cu seamă, care nu caută slujbe aici favoruri, ci numai liniște și progresul Românișmului, ne fiind dintr-o densi de cît cel mult 5—6 perceptori sau notari

P. Grigorescu.

INFORMAȚIUNI

Ziarul „Presa” de la 26 Februarie, scrie următoarele:

„D. Chintescu, prefectul județului Constanța, a sosit Duminiu în Capitală, pentru afaceri de serviciu.”

„Se țice că d-sa ar fi prezentat d-lui Lascar dimisia sa; dar că ministrul de interne a refuzat categoric de a o primi.”

Noi știm că prefectul nostru a fost Duminiu și Lunl la Caramurat, reședința plășei Constanța, cu cel-l'alți membrii ai Comisiei de recrutare.

Cum rămîne cu dimisia?

Ziarul „Dreptatea” de la 23 Februarie, istorisește cazul ridicării comerciantului Gheorghe Rondas din mijlocul balului grecesc, sub cuvînt că ar fi primit de la o servitoare amanet o brațelă în valoare de câte-va mii de lei, care fusese în serviciul prefectului.

Faptul ridicării lui este adevărat, și noi ne am abținut de a-l înregistra și califica numai spre a se evita comentariile la care infamia seversită putea da naștere în paguba acestui însemnat și tîner negustor.

Nu vrem să intrăm în alte amănunte, dar până aci nu se știe ce a pierit prefectului; o brațelă sau collier, o broșă sau medalion?

Servitoarea, zăpăcită, ar fi spus de toate. Ea se află și acum în arest, bolnavă, într'un timp în pericol de avortare.

„*Liberalul*” cere o anchetă asupra acestui cas. Ne asociăm și noi la această cerere, spre a se vedea dacă faptul se poate imputa numai prefectului sau și șefilor poziției, cu toți clienții ai catastifelor d-lui Gn. Rondas.

D-l prefect a chemat mai țilele trecute, la prefectură, pe toți fruntașii bulgari, nu se știe în ce scop. S'a dat d-lui prefect meritatul răspuns, că fiecare are câte o casă unde ar putea primi pe ori-cine le-ar face plăcere a-l vizita. Mai pottim și altă dată...

Colonia bulgară din Constanța n'a primit până acum nici un răspuns la cererea pentru biserică, nici oficial nici semioficial. Noi credem că Episcopatul le datorește un răspuns hotărît, dacă le dă sau nu, voie a clădi o biserică, ca să știe oamenii ce au de făcut cu materialul și cheltuețile angajate.

După cum am prevăzut balul funcționarilor, patronat de d-na și d-l prefect Quintescu, n'a reușit ca altă dată. Tombola a dat 1.000 lei și biletele abia altă mie, din care scădîndu-se cheltuețile, de obicei jumătate, va rămînea beneficiu 1.000 lei, plus ceea ce se va mai aduna din județ, unde balurile patronate de prefecti au multă trecere. Lume a fost multă la bal, dar petrecerea prea puțin animată. D-l prefect Quintescu a vîdut aievea cum stă în Constanța, putîndu-și număra pe degetele unei mîni simpatiile de care se bucură printre inteligența orașului. Scăpînd ocazia de la clubul civil, va profita macar acum de lecțiile ce i se administrea?

D-l d-r Minovici, medicul legist din capitală, a fost Mercuri în orașul nostru, chemat fiind de instrucția unui cas de moarte grabnică. Făcînd autopsia

cadavrului servitoarei Sara Nicolae Crej de la d-l Ion Asan, perceptorul orașului, a constatat că moartea i-a provenit din cadere pe scară, avînd craniul sfărîmat, ce era numai de 4 milimetri grosime, cas foarte rar, în genere grosimea craniului fiind între 7—8 milimetri. Numita avea patima bețuturii, de care s'a dovedit a fi fost pătrunsă în momentul căderii sale.

Consiliul județian al Constanței este convocat pentru țina de 29 Martie.

D. Dr. V. Petrescu a fost numit medic al spitalului comunal din orașul nostru, în locul d-lui D-r Butărescu, demisionat.

Un comitet de Turci și Tatari, strîng bani pentru a se veni în ajutorul populației mahomedane din insula Creta. Din acest comitet fac parte d-nii Ali Cadir și Ali Riza Osman.

Atragem deosebită atențiune a abonaților noștri asupra următorului anunț publicat în Monitorul Oficial No. 257 de la 20 Februarie a. c. Vom reveni cu explicațiile necesare.

Comisarul de urmărire al ocolului I din București.

Se publică spre generală cunoștință că din eroare s'a publicat prin *Monitor* că societatea de asigurare „Unirea” a fost urmărită pentru vîndarea averii sale în privința despăgubirii lui B. Taufman, care era o despăgubire de 1.000 lei, de oare-ce societatea „Unirea” plățise dauna și nu putea fi urmărită.

No. 535. 1897, Februarie.

Adunarea Deputaților

Sesiunea ordinară 1896—1897,

Ședința de la 10 Februarie 1897

Președința d-lui președinte Dim. Giani.
— Ședința se deschide la 2 ore după amiază.

— Prezenți 124 d-ni deputați.

D. *vice-președinte*: La ordinea țilei urmează interpelarea d-lui Căur Aslan.

D. Aslan are cuvîntul.

D. N. *Căur-Aslan*: Nu știu dacă mă înșel, dar mi se pare că Adunarea nu mai este în număr.

D. *vice-președinte*: Adunarea este în numărul cerut de regulament pentru a putea lucra.

D. N. Cœur-Aslan: D-le președinte, iată pentru ce mi am permis această observație: Cestiunea fiind de o importanță capitală, nu este numai interesul meu, ci a Parlamentului ca cele ce am a dice, să fie aduse la cunoștința cât mai multor d-ni deputați. Nu pot dar să vorbesc într-o asemenea cestiune înaintea băncilor goale. Dacă adunarea crede că este posibil, ar fi bine ca să se amâne pentru mâine această interpelare și a se pune cea întâiu la ordinea zilei.

Voci: Suntem gata să vă ascultăm astăzi.

D. vice-președinte: Camera este în număr.

D. V. Lascar, ministru de interne: Rog pe d. interpelator să bine-voiască să declare dacă dorește să și desvolte interpelarea astăzi, sau dorește ca ea să fie amânată. Dacă dorește să fie amânată, guvernul declară că consimte la această amânare; iar dacă nu, guvernul n'are nici un interes ca o cestiune așa de importantă să fie amânată.

D. N. Cœur-Aslan: D-lor deputați, cestiunea care face obiectul interpelării mele este de un interes național, de prima ordine; adaug că, în mare parte interesul ei residă în împrejurarea că ea nu ține prin nici un punct la pasiuni de acele ce ar putea să ne desbine; sper deci, că i se va da o soluțiune care să fie în concordanță cu importanța ei.

D-lor, de am avea timp câte o dată și de am avea puțină ca să ne dăm bine seamă despre imensul rău ce se întinde adesea ori asupra unor interese din cele mai vitale ale țerei, din cauza necurmatelor și viilor noastre lupte politice, eu cred că tot am afla în patriotismul nostru, destulă putere ca să ne decidem o dată ca în unele împrejurări, cel puțin să ne gândim mai mult la acele interese și să ne gândim mai puțin la noi!

Și pentru ca să vă dau o pildă, d-lor, vă rog să aruncați privirea d-văstre asupra unei serii întregi de cestiuni importante; iată între altele veri-o trei, despre care în cursul acestei săptămâni voi avea onórea să vă întretin. Și vă rog, d-lor, să alegeți ori-care veți voi din ele, și să mi spuneți cu soluțiunea căreia din ele vă simțiți satisfăcuți?

Așa de exemplu: cestiunea școalelor române din Macedonia! Când vă vorbesc de această cestiune, cred că sentimentul d-voastre este exact ca și al

meu; nu am nevoie de multă demonstrațiune ca să vă arăt cât de iminent este pericolul pentru frații noștri de acolo, de a fi striviți între competițiunile elene și acele bulgare!

D. V. Lascar, ministru de interne: D-le președinte, mi se pare că interpelarea ce mi s'a comunicat are un alt obiect, ea este privitoare la școalele din Macedonia.

D. vice-președinte: Interpelatorul vroște să semnaleze numai că trei mari cestiuni sunt asupra cărora ar voi să atragă atențiunea guvernului.

D. N. Cœur-Aslan: Nu înțeleg această întrerupțiune; fiți cu răbdare și vin imediat la cestiunea pentru care am interpelat: de sigur nu astăzi am să vă vorbesc despre consulatul din Bitolia, unde steagul român zace în un colț óre-care, într'un pod de casă din acea localitate.

De asemenea nu vă voi vorbi astăzi nici despre faimoasa cestiune a alegerei mitropolitului român pentru Macedonia? Permiteți mi d-lor, să arunc, de o dată un val negru asupra a celei nedemne și cutezătoare înscenări, numită alegerea lui Antim!

Dar în Dobrogea? Care este situațiunea celor două districte de peste Dunăre? Ea trebuie să ne întristeze, și în împrejurările actuale, ea trebuie să ne umple de o vie și adâncă îngrijire. De aproape două-deci de ani această provincie a fost alipită către noi și știu că există din aceia cari gândesc la ea cum s'ar gândi la un ce care nu face parte din trupul nostru; poate că există și de aceia cari au interes, uită că pentru noi alipirea ei către România, formează un moment de scumpe amintiri pentru bravii noștri ostași cari au stropit cu sângele lor acel pământ românesc. Nu vreau să fac critica nimănui, înutil de a face recriminări retrospective, căci greșeli comitem adesea ori, nu din voință, ci în mare parte din lipsă de experiență, lipsă de experiență de altmintrelea naturală, fiindcă oricum, obiceiul anexionilor și al colonizării nu'l avem, nu'l putem avea.

Admit deci din capul locului că intențiunile au fost bune; că în primele momente și față de o provincie locuită de atâtea naționalități, cu diferite moravuri, tradițiuni, religii și sistemul unei întocmiri de guvernământ excepțional se impune. Se impune mai ales d-ni mei, necesitatea unei administrațiuni, exemplare, susținută de un control neadormit.

Din nefericire, nu în această din urmă direcțiune, organizarea Dobrogei a fost îndrumată. Elementele din care se compunea acea parte, fiind cu totul eterogene și nedepriuse cu instituțiunile noastre, se admit că un regim excepțional să fi fost indicat de asemenea împrejurare.

D-lor, nu vă voi obosi cu detalii, știu că parlamentele se obosesc lesne sub povara lor. Voi căuta, prin urmare, să resum în câte-va trăsături generale consecințele neliniscititoare isvorâte din legea de organizare din 1880.

Știți cu toți că această parte a fost anexată în 1878. D-lor, ce și-a dăș guvernul de atunci? Nu putem da acum chiar imediat acestei părți regimul parlamentar, dar trebuie să o dotăm cu un regim administrativ astfel în cât realele și multiplele ei trebuinți să fie satisfăcute.

Din instituțiunile Regatului de dincoace de Dunăre, s'a menținut pentru Dobrogea administrațiunea locală prin comune și județe, cu esențiale modificări însă ca primarii să fie numiți direct de guvern, precum și un număr din consilierii comunali. În teorie aceste modificări păreau justificate; cred că nu era rău ca guvernul central să se fi gândit de așa menține o acțiune și o înrăurire decisivă în mijlocul unei aglomerat de populațiune, puțin cunoscut în tendințele lui de cohesiune cu noua stare de lucruri.

D-lor, guvernul luând asupra sa această mare sarcină de a înlocui voința alegătorilor înlocuind-o numind ei direct pe primarii și introducând în consiliile comunale un număr de consilieri numiți tot direct de dînsul, înțelegeți că responsabilitatea sa creștea într'un mod poate prea împovărat pentru ei. Dar să trecem repede asupra acestui punct pentru a ajunge la consiliile județene.

Consiliile județene aveau dreptul după legea organică, ca pe lângă votul anual de buget și altele, să mai facă și un raport către Majestatea Sa Regele, în care să expună situațiunea Dobrogei, raport pe care o deputațiune avea dreptul să'l prezinte direct în fie-care an Majestații Sale.

Impinse de care considerațiuni extraordinare, calauzită de care motive nu o scim, vedem însă, că administrațiunea centrală suprimă de o dată acest drept important, tot ce pot constata este că, lipsiți de dreptul de a avea membri

În parlament, lipsiți mai în urmă și de dreptul de a se adresa la capul Statului și astfel expuși numai la administrația prefectilor și sub-prefectilor, vă întreb, ca ce soi de administrație putea încetul și cu timpul să se practice în Dobrogea, mai ales când acei prefecti și sub-prefecți, nu erau în cea mai mare parte, tocmai persoane cari să corespundă misiunii lor?

Nu fac aici d-lor cestiune de persoane nici cestiune de politică, vă întreb numai cari pot fi roadele unei administrații față cu care administrații nu au nici un control? Cari pot fi acele roade, mai ales în deprinderile noastre de a trimite cu acele părți nu personalul nostru cel mai distins! Deja, mila Domnului, la noi cu un control apropiat, cu supravegherea prin parlament, și câte nu sunt neajunsurile ce chiar în Regatul de dincoace de Dunăre suntem nevoiți să suferim?

Ce fel de administrație se poate face cu un personal în care sunt incubate vechi și uricioase tradiții administrative, când acești impiegați nu sunt tot-d'auna aleși dintre cei mai buni?

Populațiunea dobrogeană, abia scăpată de sub jugul otoman, se accepta la o administrație bună, la dreptate, la moralizarea deprinderilor din trecut și când noi trimitem în această provincie oameni cari nu pricep misiunea lor, când acea populație deja dispusă a vedea în noi oameni cu totul străini de neamul, de religiunea, de obiceiurile lor, se vede lipsită de interesul nostru, vă întreb dacă suntem îndreptățiți a ne mira de viile critici și reclamațiuni ce ne vin zilnic din Dobrogea? D-lor, dacă împrejurări cu totul independente de voința noastră, dacă o emigrație de români întinsă, venită din toate părțile, nu ar fi strămutat proporția astfel în cât astăzi elementul român să fie cu mult coperșitor în acea parte, de sigur că astăzi, soarta acelei atât de importante provincii pentru noi ar fi tras greșit în cumpăna îngrijărilor noastre!

Căci și astăzi, grație incuriei noastre administrative, asimilarea cu noi a acelor districte ar fi compromisă, rămânând și astăzi isolate de noi tocmai prin acele intime legăminte, ce constituie patria comună! Și în toate acestea câte nu au fost deșteptările sosite? Câte deputațiuni nu au fost trimise pentru a cere modificarea stărei de lucruri,

pentru a demonstra nepotrivirile, gravele neajunsuri create prin regimul excepțional!

Am înaintea mea un memoriu care face onoare patriotismului dobrogenilor cari l-au semnat și care pentru mine, o mărturisesc, a fost o penibilă revelație! Fapte mai precise, aprecieri mai juste, mai patriotice nici pot fi găsite undeva. Cum e cu putință, când citesc acest memoriu iscalit de 200 delegați trimiși la o constatare de întreg județul Constanța, să nu rămân adânc impresionat de stare de destrăbălare a administrației acelui județ?

Cum e posibil ca o dată un asemenea memoriu parvenit la scirea guvernului și de sigur controlat, ca acel prefect să fi putut sta 24 ore la postul său?

Că sunteți dispuși a întreprinde o îndreptare, aceasta o aștept cu încredere de la luminatul d-voastră patriotism, d-le ministru; însă cum? Când? De ce atâta temporizare? Iată o delegație sosită de atâtea zile în Bucuresci, și abia poate vedea pe ministru! Și ceea ce este mai grav, i se refuza puțința de a vedea pe capul Statului, pe Majestatea Sa Regele.

Acest patrimoniu pe care ni l-a dat războiul glorios din 1877, este trup din trupul nostru. Cum este cu putință ca o asemenea delegație, compusă din consilieri județeni și comunali, din proprietari mari, să vie în Bucuresci și să nu fie primită? Ce fel de proceduri sunt acestea?

Mă adresez personal la d-voastră, d-le Lascar, căci vă cunosc sentimentele ce aveți în această privință, și vă rog să faceți ca cu o oră mai de grabă să înceteze această stare de lucruri anormală.

D-lor, în Dobrogea o administrație comună legală nu este. Acest fapt d. ministru l cunosc de sigur. Grație unui cens electoral absurd, din 160 comune rurale numai 10 au putut să constituie consiliile comunale în mod legal, cele alte 150 funcționează fără nici o basă legală, pentru motivul că legea nu este aplicabilă, căci în aceste 150 comune nu se află un singur alegător care să aibă 18 lei cens, și cu toate acestea censul de 18 lei s'a menținut și se menține. Puteau să rămână acele comune neadministrare? Evident că nu. Trebuia dar, dacă s'a creat această stare haotică, să se modifice cât mai neîntârziat, acea dispoziție din

legea organică pentru ca legalmente administrațiunea să fie posibilă.

Nu vreau să obosesc mai departe cititorii cu o serie de detalii din cele mai caracteristice; am promis să mă opresc la trăsăturile generale; ele sunt suficiente pentru a da o idee de ceea ce se petrece acolo. Voi cita însă un fapt încă. De trei ani se discută în consiliul comunal din Constanța, crearea unui cartier românesc, căci toate cele alte naționalități au cartierele lor deosebite. De trei ani deci se debate între doctri din Constanța, unde și cum să se creeze și un cartier românesc.

(Monitorul Oficial)

(Va urma)

D-R A. KRAUS

— DENTIST —

Galați, Strada Domnească

GEORGE BENDERLI

Licențiat în drept de la Facultatea din Paris.

AVOCAT

Strada Remus N. Opran.

LA TIPOGRAFIA

„BUCIUMULUI ROMÂN”

SE EFECTUEAZA

CARTI DE VIZITĂ

2 LEI SUTA